

MODERNA (1899 - 1918)

Moderna (lat. modernus= nedaven, sodoben) je čas, ko se v slovenski književnosti uveljavijo nova romantika, dekandenca, in simbolizem, zato obstajajo različna poimenovanja za to obdobje (prevlada simbolov = simbolizem, obnavljanje "stare" romantike = nova romantika, prevlada dekandencnih lastnost = dekandenca). Gre za prepletanje vseh teh smeri.

Moderna se začne leta 1899, ko izideta pesniški zbirki Cankarjeva Erotika in Župančičeva Čaša opojnosti. To obdobje se konča leta 1918, po Cankarjevi smrti in po koncu I. sv. vojne. Ne gre za enotno slovstveno smer, temveč za skupino ustvarjalcev, ki pripadajo različnim literarnim smerem, ki se križajo v tem času (impresionizem, realizem, nova romantika z dekandenco in simbolizmom). Skupen jim je pogled na svet in zavračanje objektivnega stvarnega življenja.

Predstavniki: Ivan Cankar, Oton Župančič, Dragotin Kette, Josip Murn Aleksandrov

Za to obdobje je značilen razmah v vseh treh literarnih zvrsti: lirika, pripovedništvo (povesti, romani, črtice, novele), dramatika (socialna drama, farsa, poetična knjižna drama, komedija, ljudska igra) ter književna kritika in eseistika.

Simbolizem:

Pojem simbolizma (gr symbolon; znak, znamenje) označuje smer nove romantike, ki se ne zadovolji samo z lepimi občutji, pa tudi ne z izjemnimi dekandencnimi doživljaji, ampak hoče s pomočjo simbolov priklicati vtis globlje resničnosti, ki se ne skriva za pojavi v smislu spiritualizma ali pa mističnih doživetij, ki jih ni mogoče utemeljiti niti s filozofijo niti z znanostjo.

Za začetnika simbolizma velja Charles Baudelaire, za najvažnejše nadaljevalce pa Arthur Rimauld, Stephane Mallarme. V Belgiji je pomemben Maurice Meeterlinck, v Nemčiji s svojimi deli Gerhart Hauptmann, Stefan George. V Skandinaviji pa je sledove simbolizma opaziti v delih Henrika Ibsena, predvsem pa Augusta Strindberga.

Impresionalizem:

Pojem impresionizma (lat. impressio; vtis) želi čimbolj neposredno posredovati čutne vtise, predstave razpoloženja, slučajne in bežne čustvene vzgibe in enkratna čustvena stanja, s pomočjo najtanjših senčenj, pri čemer uporablja vsa možna jezikovna in glasovna sredstva - od onomatopoeje (glasovna slikanja), sinestezije (v jezikovnem izrazu izvedeno zlitje več raznovrstnih občutkov; npr sluha in vida , razpoložensko obarvanih podob do oživiljenega govora. Zanimarja pa sklenjen in dosleden opis dogajanja.

Impresionizem ni slog, ki ga uporabljajo samo novoromantični avtorji (Charles Baudelaire, Verlaine, Maurice Meeterlinck, Arthur Schnitzler in drugi), ampak istočasno tudi nekateri evropski naturalisti in realisti (Edmund in Jules Goncourt, Arno Holz, Anton Pavlovič Čehov).

Razen naštetih smeri odkrivajo v književnosti nove romantike pojave, ki že presegajo splošne novoromantične značilnosti in napovedujejo nove književne struje 20. stoletja (kubizem, ekspresionizem, surrealizem). Mednje spadajo predvsem nove jezikovne in estetske tvorbe, s katerimi so novoromantiki poskušali odkrivati podzavestni svet ali pa z njihovo pomočjo konstruirati metafizične abstrakcije.

Ker je bila književnost nove romantike usmerjena v subjektivnost, se je najmočneje razmaknila v lirskem pesništvu in dramatiki.